

A Renezsánsz-kutató Csoport 1973. évi munkája

1973-ban a Csoport tevékenységére leginkább a korábban megindult vagy tervezett kiadvány-sorozatok erőteljes fejlődése volt jellemző. A Csoport kiadvány-sorozatairól érdemes ezért most már összefoglaló áttekintést adni, megindulásuk időrendjében:

Régi Magyar Költők Tára, XVII. század (szerkeszti *Stoll Béla*, megindult 1959-ben). Utoljára megjelent a VI. kötet, „Szenci Molnár Albert költői művei”, *Stoll Béla* sajtó alá rendezésében; nyomdában van a VII. kötet, „Katolikus énekek a XVII. század első felében”, *Holl Béla* sajtó alá rendezésében. Elkészült továbbá a sorozat VIII. (*Komlövski Tibor—Stoll Béla*) és IX. (*Varga Imre*) kötetének kéziratát.

Bibliotheca Hungarica Antiqua (szerkeszti *Varjas Béla*, megindult 1959-ben). 1973-ban megjelent Heltai Gáspár Magyar Krónikája, *Kulcsár Péter* kísérő-tanulmányával. Előkészületben van az 1566. évi váradai énekeskönyv, *Schulek Tibor* kísérő-tanulmányával.

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez (közös sorozat a Szegedi Egyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetével, szerkeszti *Keserű Bálint*, megindult 1965-ben.) Az 1971-ben megjelent III. kötet, „Művelődési törekvések a század második felében” után előkészületben van a IV. kötet, „A magyar késő-reneszánsz utazási irodalma” *Kovács Sándor Iván* szerkesztésében.

Renezsánsz Füzetek (szerkeszti *Komlövski Tibor*, megindult 1969-ben). 1973 végéig megjelent 25 füzet.

Humanizmus és Reformáció (szerkeszti *Klaniczay Tibor*, megindult 1973-ban). 1973 folyamán megjelent az első két kötet: *Kulcsár Péter*től „Bonfini magyar történetének forrásai és elterjedése”, valamint *Dán Róbert*től „Humanizmus, reformáció, antitrinitarizmus és a héber nyelv Magyarországon”. Nyomdában van további két kötet: *Szabó György*től „Abafáji Gyulay Pál” és *Kathona Géza*tól „Fejezetek a török hódoltsági reformáció történetéből”; további kötetek pedig lektorálás alatt vannak.

Studia Humanitatis (szerkeszti *Klaniczay Tibor*, megindult 1973-ban). 1973-ban megjelent a sorozat I. kötete, *Csapodi Csaba* munkája, „The Corvini Library. History and Stock”. Előkészületben van a sorozat második köteteként a „Rapporti veneto-ungheresi all'epoca del Rinascimento” címen, mely az 1973. június 20–23-ig megtartott budapesti magyar–olasz konferencia előadásait tartalmazza.

Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum. Series Nova (szerkesztőbizottság: *Borzsák István*, *Horváth János*, *Klaniczay Tibor*, *Mezey László*, *Székely György*; szerkeszti *Pirnat Antal*). 1975-ben esedékes az új sorozat első elkészült és a kiadónak átadott kötetének a megjelenése, *Kulcsár Péter* és *Kulcsár Margit* összeállításában, Bonfini Magyar történetének IV/2. kötete. Elkészült és lektorálás alatt áll további két kötet: *Petrus Ransanus* Magyar története; *Kulcsár Péter*, valamint *Vitéz János Összes Művei Boronkai Iván* sajtó alá rendezésében.

A sorozatokon kívül a Csoportnak megjelent két alkalmi kiadványa is: „*Forgách Mihály és Justus Lipsius levélváltása*” (*Varjas Béla* 60. születésnapjára, 1971) és „*Régi Magyar Századok*” (*Klaniczay Tibor* 50. születésnapjára, 1973). Mindkettő a Csoport tagjainak közös munkája: megjelenésüket *Haiman György* tette lehetővé, a Magyar Iparművészeti Főiskola Typografikai Tanszékének „*Studium*” című sorozatában.

Végül a Csoport publikációs tevékenysége részének tekinthetjük az 1970 óta évenként, az érdeklét egyetemi tanszékekkel közösen megrendezésre kerülő reneszánsz ülésszakok előadásainak megjelenését. Az 1970. évi sárospataki Manierizmus-ülésszak anyaga az Itk 1970. évi 4. számában; az 1971. évi soproni ülésszaké „A középeurópai humanizmus kérdései”-ről a *Helikon* 1971. évi 3-4. számában jelent meg. Sajtó alatt vannak az 1972. évi pécsi Janus Pannonius ülésszak előadásai önálló tanulmánykötet formájában. Az 1973. évi „A nyomdászat kezdetei és a magyar irodalom” című, (Kőszeg—Sárvár) ülésszak előadásai a Magyar Könyvszemle 1973. évi 3/4. számában jelentek meg.

1973 folyamán a Csoport erőt továbbra is a nagy kollektív termékek közt tartotta le elsősorban. Közülük véglegesen elkészült a francia nyelvű tanulmánykötet a magyarországi barokkról, a Montaubani Barokk Intézet „Baroque” c. folyóirata számára. A francia nyelvű kézirat már a montaubani kiadó kezében van. Befejezéshez közeledik a moszkvai Gorkij Intézetel közösen szerkesztett szovjet—magyar tanulmánykötet a reneszánsz periodizációjáról és általános kérdéseiről. A kötet számára elkészült újabb tanulmányok, valamint a korábban megvitattak átdolgozott változatai megbeszélésére Budapesten 1973. május 7—14-ig került sor, a kötet szovjet szerkesztőinek, *N. I. Balasov* és *A. D. Mihajlov* professzoroknak részvételével. Tovább folytatódott az AILC alatt készülő 4 kötetes nemzetközi reneszánsz szintézis munkája is. Az év folyamán megtörtént a még hiányzó munkatársak beszerzése, a terv további tökéletesítése, valamint a már beérkezett fejezetek részleges megbeszélése. Mindezek érdekében megbeszélésre került sor 1973 augusztusában először Ottawában, majd Tours-ban a kanadai, illetve a francia társ-intézetekkel. Az AILC kongresszusa alkalmával 1973. augusztus 15-én, Montreálban *Klaniczay Tibor* számolt be a munkálatok állásáról a Nemzetközi Koordinációs Bizottságnak. A Csoport negyedik nagy terméke, a kelet-európai reneszánsz irodalomról szóló, a külföldi résztvevők munkájával kapcsolatos nehézségek miatt 1973 folyamán átmenetileg szünetelt.

1973 folyamán rendezte meg a Csoport, az Akadémia Könyvtörténeti Bizottságával s az egyetemek régi magyar tanszékeivel közösen, a magyar nyomdászat megindulásának 500. évfordulója alkalmából ülésszakát Kőszegen és Sárovarott, 1973. május 3—5-én. A Csoport tagjai közül az ülésszakon *Varjas Béla* tartott előadást, „Heltai Gáspár, a könyvkiadó” címmel. Az ülésszak ismertetését lásd az ItK 1973. évi 5. számában. Tovább folytatódott a Csoport és a tanszékek közösen tartott felolvasó üléssorozata. 1973-ban az alábbi előadások hangzottak el:

Ritók Zsigmondné: Debreceni Ember Pál egyháztörténetének kéziratai (január 17.)

Pirnat Antal: A keleteurópai antitrintarizmus problémái (február 14.)

Vásárhelyi Judit: Újsztoikus diskurzus a Legfőbb Jóról (március 21.)

Dán Róbert: Péchi Simon világképének elemei (április 11.)

Ludányi Mária: Constantinus és Victoria (június 13.)

Csanda Sándor: Balassi és a szláv reneszánsz költők szóképeinek összehasonlítása (szeptember 26.)

Markis Simon: Erazmus és a zsidóság (október 17.)

Julow Viktor: Balassi B.: De Virgine Margareta (műelemzés) (november 9. Debrecen)

Bitskey István: Barokk erkölcsstan Pázmány Péter munkáiban (november 9. Debrecen)

Kormos László: Melius dialógusainak teológiai és irodalomtörténeti jelentősége (november 10. Debrecen)

Makkai László: A humanizmus és reformáció teológiai és általános művelődéstörténeti modellje (november 10. Debrecen)

Klaniczay Tibor: A manierizmus esztétikája és ellenfelei (december 12.)

A Csoport működéséhez tartozott még a Magyar Tudományos Akadémia, valamint a velencei Fondazione Giorgio Cini égiszce alatt megrendezett második magyar—olasz ülésszak előkészítése. Az ülésszak 1973. június 20—23-án került megtartásra, a Magyar Tudományos Akadémia épületében, „Rapporti veneto-ungheresi all'epoca del Rinascimento” címmel. Az ülésszakon kiváló reneszánsz-kutatókból álló olasz delegáció vett részt, nevezetesen: *Vittore Branca*, *Antonio Carile*, *Franco Mario Colasanti*, *Amedeo Di Francesco*, *Tino Foffano*, *Sante Graciotti*, *Raoul Manselli*, *Valerio Marchetti*, *Manlio Pastore-Slocchi*, *Anton Maria Raffo*, *Alberto Tenenti*, *Ugo Tucci*, *Cesare Vasoli*. A magyar előadók között a Csoportot *Pirnat Antal* képviselte „Per una nuova interpretazione dell'attività di Giorgio Blandrata” című előadásával.

A Csoport tagjai közül az év folyamán külföldi kongresszuson tartott előadást *Klaniczay Tibor* „La periodisation de la Renaissance” címmel, az AILC kongresszusán Ottawában, 1973. augusztus 16-án; *Pirnat Antal* pedig „Forgách Ferenc és a magyar humanista történetírás” címen a II. Nemzetközi Neo-latin Kongresszuson Amszterdamban, 1973. augusztus 25-én.

A Csoport tevékenységének erőteljes fejlődése és az ezzel kapcsolatos egyre szerteágazóbb feladatok szükségessé tették a munka irányításával járó teendők megosztását, a vezetés megerősítését. Minthogy a Reneszánsz-kutató Csoport az Intézet szervezeti struktúrájában 1973 óta önálló intézeti osztályt alkot, *Varjas Béla* osztályvezetői megbízást kapott. A Reneszánsz-kutató Csoport munkáját a továbbiakban *Klaniczay Tibor* intézeti igazgatóhelyettes és *Varjas Béla* intézeti osztályvezető közösen irányítják.

K. T.